

HOM OF KUIT VERKIEZINGEN MOOISTE WOORDEN KUNNEN BETER

Er zijn taalkwesties waarover heel verschillend kan worden gedacht. Taalkundige Frank Jansen behandelt maandelijks zo'n kwestie. Hij steekt daarbij zijn eigen mening niet onder stoelen of banken, en eindigt telkens met een stelling, waarop u kunt reageren.

Frank Jansen

Bestaan ze nog, de missverkiezingen van wel-
eër? Gegadigden (v) pa-
radeerden voor een jury
en moesten vragen beantwoorden
waarmee hun intellect en compas-
sie getest werden. Na afweging
van een en ander koos de jury dan
de miss. Nu gaat dat anders, zo
blijkt uit de jacht op 'het lekkerste
ding' (m/v) van Nederland, die
onlangs op tv te bewonderen was.
De parade volstaat en de jury
keurt louter borst, buik en bil.

Je kunt ervan denken wat je
wilt, maar het wedstrijdverloop is
er wel helderder door geworden.
Ik denk dat verkiezingen van het
mooiste woord eenzelfde aanpak
kunnen gebruiken. Die verkiezin-

gen zijn onbevredigend omdat de
kiesers hun eigen criterium kun-
nen hanteren. De meesten kiezen
dan op grond van buitentalige
maatstaven. Dat bleek onlangs
weer bij de Duitse verkiezing,
waar de publieksliefeling *Liebe*
was. Een prachtig woord overi-
gens, mooier dan ons eigen *liefde*,
de trotse winnaar in de TNS NIPO-
enquête van augustus jongstleden
– aan *liefde* kleeft immers iets
werkwoordachtigs, en dan ook nog
iets van de verleden tijd. Hoe dan
ook: in beide verkiezingen hebben
de inzenders gekozen op grond
van de gevoelswaarde van het be-
grip waarnaar het woord verwijst.
Ze hadden dus net zo goed voor
geil, *genegenheid* of de naam van
hun huisparkiet kunnen kiezen.

Dan deed de Duitse jury van
deskundigen het beter. Die koos
Habseligkeiten 'dierbare maar arm-
zalige bezittingen', wegens het in-
nige verband tussen het stoffelijke
(*haben*) en het geestelijke (*selig*)
aspect. De jury hanteerde dus wél
een talig criterium: het contrast
in de betekenis ('armzalig maar
dierbaar') wordt in de woordvorm
weerspiegeld. Dat maakt het
woord een beetje spannend, net
als het Nederlandse *armzalig* en
eigenaardig.

Toch blijft jammer genoeg één cri-
terium buiten beschouwing dat bij
uitstek talig is: de welluidendheid
van het woord. Dit criterium speelt
bijvoorbeeld een grote rol in het
onderzoek waaraan Marc van Oos-
tendorp momenteel werkt, en dat
als tussentijdse winnaar *desalnet-*
temin opleverde (zie ook zijn arti-

kel in het aprilnummer van *Onze
Taal*). Maar de welluidendheid kan
niet helemaal op zichzelf staan.
Dat moge blijken uit de inzending
smulrol, die ik me herinner van
een gelijksoortige verkiezing vijf-
tien jaar geleden. De inzender
vond het een onsmakelijke klank-
vorm voor een smerige *snack*, dus
een optimale combinatie. Blijkbaar
speelt de betekenis toch altijd
mee. Anders zouden eufemismen
als *razzia* en *gigolo*, met hun grote
contrast tussen welluidende vorm
en bedenkelijke betekenis, toch
hoge ogen gooien. Daarom stel ik
voor dat het mooiste woord een
klankvorm moet hebben die opti-
maal past bij de betekenis. Ofte-
wel, de stelling is ditmaal:

**Hanteer bij ver-
kiezingen van het
mooiste woord het
criterium dat de
klankvorm opti-
maal past bij de
betekenis.**

Bent u het eens of oneens met
deze stelling? Breng voor 23
december uw stem uit op onze
website: [www.onzetaal.nl/
homofkuit](http://www.onzetaal.nl/homofkuit). U kunt ook per post
reageren; stuur een briefkaart
met 'Klank en betekenis van
mooiste woord moeten bij el-
kaar passen' of 'Klank en beteke-
nis van mooiste woord hoeven
niet bij elkaar te passen' naar de
redactie van *Onze Taal*, Raam-
weg 1a, 2596 HL Den Haag. In de
volgende aflevering de uitslag
van de stemming.

De verkiezing van
het mooiste Duitse
woord kreeg veel
aandacht in de pers.

ANTWOORDEN TAALTEST (zie pagina 352)

A. Spelling

1. b. 19%-tarief
2. d. aktetas
3. c. geënuquëteerd
4. b. móéilijk (bij nadruk)
5. a. parkinsonpatiënt
6. a. pro-westers
7. b. schminken
8. c. sjiiet

9. c. skütsjesilen
10. b. vwo

B. Etymologie

1. *Balkan*: a.
2. *Californië*: a.
3. *mokka*: b.
4. *ouwel*: c.
5. *in petto*: a.

UITSLAG VORIGE STEMMING

De Nieuwe Bijbelvertaling gebruikt de persoonlijke voornaamwoorden *je*, *we* en *ze*. Dominee Nico ter Linden vindt dergelijke vormen plat en had liever wat vaker *jij*, *wij* en *zij* zien staan. Steunt u Ter Lindens opvatting? De reacties op de stelling 'Gebruik in schrijftaal gerust *je*, *we* en *ze*' zijn overduidelijk. Een overgrote meerderheid (320 stemmen, 94,1%) meent dat *je*, *we* en *ze* in schrijftaal mogen. Slechts 20 inzenders (5,9%) wijzen deze vormen af.

De bijdragen aan het forum maken overigens duidelijk dat men het hele probleem als achterhaald beschouwt: "Is dit niet een soortgelijke discussie als 'mogen vrouwen een broek dragen?'"